

תלמודו בידו

דף לה עמוד א

- א] מנין ש"פרי עץ הדר" זהו אתרוג ?
- ב] האם פלפלין חייבים בערלה ?
- ג] האם אתרוג של ערלה או של תרומה טמאה כשרים למצוה, ומדוע ?
- ד] נטל אתרוג של מעשר שני בירושלים, האם יצא, ומדוע ?
- ה] האם עיסה של מעשר שני חייבת בחלה, והאם יוצאים בה ידי חובת מצה ?

- א] תנא קמא: "פרי עץ" משמעו פרי שטעם עצו שוה לטעם הפרי, וזהו אתרוג. ואף שגם טעם הפלפל כטעם עצו, לא יתכן לקיים בו את המצוה. שאם יקח גרעין אחד, אין זו לקיחה ניכרת מחמת קוטנה. ואם יקח יותר, הרי "פרי" אחד אמרה התורה ליטול, ולא יותר. רבי: "הדר" משמעו עץ הדומה לדיר של צאן, שגידולי השנה הקודמת קיימים בעת שבאים גידולי השנה החדשה. בן עזאי: "הדר" מלשון דיו, כלומר פרי הדר באילנו משנה לשנה ונהיא היא דרבי (רש"י). ר' אבהו: "הדר" מלשון אידור שזה מים, שצריך פרי הגדל על כל מים.
- ב] חייבים, אף שגדלים על עץ נמוך. ונתרבה מן היתור "עץ מאכל".
- ג] פסולים. שאין בהם היתר אכילה, והתורה אמרה "לכם", מן הראוי לכם בכל דרך הנאתו.
- ד] חכמים: יצא. שמעשר שני ממון הדייט הוא ומקדשים בו אשה, ויש לו דין ממון. ר' מאיר: מעשר שני ממון גבוה הוא, ומותר באכילה אך אין לו בו דין ממון. לרב אסי לא יצא, שהואיל ואין לבעלים בו דין ממון, אינו נחשב "לכם". לר' חייא יצא, שאין צריך דין ממון באתרוג ואלא די בהיתר אכילה.
- ה] חלה: לחכמים, חייבת. לר' מאיר, פטורה. שנאמר בה "עריסותיכם", שתהא משלכם. מצה: לחכמים, יוצא בה. לר' מאיר אינו יוצא, ונלמד בגזרה שוה "לחם לחם" מחלה.